

Scenariusz lekcji – Chopin i jazz

Czas trwania: 90 min (lub 2 x 45). Wersja 45 min: ograniczyć „opowiadanie” i skupienie się na muzyce (informacje są na slajdach); lub odrzucenie któregoś fragmentu (np. całej zagranicy i rozpoczęcie od polskich wykonawców; nie wszystkich też trzeba omawiać szczegółowo; można w przypadku młodszych dzieci jak najmniej teoretyzować, a jak najwięcej prezentować muzyki, słuchać reakcji i rozmawiać o tym, co czują i dlaczego – niech nie boją się mówić o muzyce.)

Cel: Przybliżenie uczniom zjawiska, jakim jest „nurt chopinowski” w polskim jazzie.

1. Wstęp - 5 min

Pytanie o Fryderyka Chopina - kim był? Kiedy żył? Jakie dzieła są znane młodzieży?

Cel - wydobyć (w dyskusji lub w formie wprowadzenia) kilku podstawowych informacji o Fryderyku Chopinie (1810-1849), kompozytorze i pianicie, najważniejszej postaci w polskiej kulturze muzycznej. Jego wpływ i znaczenie do dziś jest obecne w polskiej kulturze muzycznej - także w jazzie.

2. Nurt chopinowski w polskim jazzie – 5 min

Korzystając z prezentacji – wskazać najważniejsze punkty kolejnych akapitów: „Nurt chopinowski” to ważne zjawisko w polskim jazzie, od dłuższego czasu opisywany jest przez dziennikarzy i historyków jazzu (Tomasz Szachowski, Krystian Brodacki), stanowi oryginalny wkład w historię światowego jazzu.

3. Kto był pierwszy? – ok. 5 min.

Dwa kolejne slajdy pokazują zagraniczny kontekst nurtu chopinowskiego. Należy przekazać uczniom fakt, że nie tylko Polacy grają Chopina na jazzowo – ale to Polacy robią to w ostatnich latach bardzo często i w bardzo ciekawy sposób, chętniej niż muzycy jazzowi w innych krajach.

Wskazać na Clementa Douceta – jako na prekursora jazzowych interpretacji Chopina: prostych, dość banalnych i z dzisiejszego punktu widzenia niezbyt interesujących. Niemniej jednak ważnych – bo pierwszych.

Uwaga: jeśli do zagospodarowania jest więcej czasu – można przesłuchać dłuższe fragmenty muzyczne. Można je także zestawiać z oryginalnymi wersjami utworów Chopina (każdy z nich dostępny jest legalnie, z wyczerpującym i wiarygodnym komentarzem i w bardzo dobrym wykonaniu na stronie Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina – www.nifc.pl.. Do odsłuchu na lekcji, potrzebny komputer z dostępem do internetu).

4. Jazzowy Chopin za granicą – ok. 5 min.

Na slajdzie opisanych jest kilka postaci, gwiazd światowego jazzu w kontekście „Chopina na jazzowo”. Uczeń powinien zapamiętać nazwiska jazzmanów – a także okres, w którym żyli i kiedy (w przybliżeniu, nie warto obciążać zbytnimi szczegółami) tworzyli „przeróbki” Chopina. Zaznaczyć, że to jest tylko wybór, który ma pokazać światowe tło dla polskich „przeróbek”.

5. Novi – ok. 8 min

Uwaga ogólna: na slajdach 5-9 znajduje się sporo informacji do przeczytania i zapamiętania, których nie warto powtarzać ustnie (choć można to zrobić, jeśli na lekcję przeznaczone jest więcej czasu).

Każdy z kolejnych slajdów należy poprowadzić w sposób następujący: krótka prezentacja kolejnej postaci i przykład muzyczny, najpierw warto zaprezentować wybrany fragment kompozycji Chopina (ok. 1 min), który potem należy powtórzyć w wersji omawianego artysty (ok. 1 min).

Zestawienie Chopin – Novi.

Pytania: Czym się różniły wersje? (fortepian – głos; jeden człowiek gra – czworo ludzi śpiewa; inne brzmienie) Co jest jazzowego w wersji Novi? (Odpowiedź – w punkcie 4 slajdu; można go pokazać wcześniej, można dopiero przy udzielaniu odpowiedzi pokazać ten fragment).

6. Mieczysław Kosz – ok. 8 min

Pytania: Co było podobnego w tych dwóch wersjach? (brzmienie fortepianu, „melodia” – czyli temat, który przez Kosza jest prezentowany, a potem „przerabiany”, odchodzi od niego improwizując, a potem do niego wraca). Co było różnego? (rytm, swing, improwizacja, Kosz – bardziej współczesny). Czym się różni wersja Kosza od wersji Novi? (więcej jazzu, trochę trudniejsze, dalsze od oryginału, ale jednocześnie bardziej oryginalne). Która wersja bardziej się podobała i dlaczego? (Kosz nie musi się podobać, nie musi się podobać także wersja oryginalna; warto jednak zwracać uwagę na „ładną melodię”, „nastój”, namawiać na śledzenie „linii melodycznej”, albo wczucie się w rytm, puls – ta ostatnia uwaga bardziej do Kosza, niż do Chopina).

7. Andrzej Jagodziński – ok. 8 min.

Pytania: Czym ta wersja różni się od pozostałych których słuchaliśmy? (perkusja i kontrabas), jakie są podobieństwa? (Fortepian u Kosza)

Zwrócić uwagę na bardzo lekką grę Jagodzińskiego (szczególnie w *Walcu Des-dur*), ta lekkość jest bezpośrednim nawiązaniem do stylu Chopina.

8. Leszek Możdżer – ok. 8 min

W miarę możliwości skupić się tu na pokazaniu zabiegu z *Etiudą a-moll* jako ciekawym rozwiązaniem, zaproponowanym przez Możdżera. Najpierw zaprezentować etiudę w oryginalnym kształcie, potem fragment utworu *Segment* Charliego Parkera (można odwołać się do jakiegoś nagrania na youtube, jako pomocy naukowej –

np. <http://www.youtube.com/watch?v=vt9IRLv73RQ&noredirect=1>), a na końcu wersję Leszka Możdżera.

Pytania: Jak się podoba wersja Możdżera? (warto docenić pomysł połączenia klasyki jazzu i klasyki fortepianowej w jeden nowy utwór). Co się w wersji Możdżera podoba najbardziej?

Na koniec zaprezentować raz jeszcze fragment *Etiudy a-moll* w oryginalnym kształcie, by pokazać, że tam też jest linia melodyczna, inna niż u Możdżera, ale równie atrakcyjna.

9. Krzysztof Herdzin – ok. 8 min.

Pytania: Jakie instrumenty słyszą uczniowie? Co nowego proponuje Krzysztof Herdzin (Chopin rozpisany na zespół, częste zmiany rytmiczne, zmiany metrum - warto tu dać trochę dłuższy fragment Herdzina, by pokazać, że muzyka Chopina jest tu punktem wyjścia do swobodnej, długiej i bardzo rytmicznej improwizacji).

10. ...i inni – ok. 5 min

Pokazać poszczególne nazwiska i wydobyć z opisów slajdu istotne różnice (cel – pokazać różnorodność opracowań. W miarę możliwości – zaprezentować wybranego artystę, dowolnego).

11. Skąd ten Chopin w jazzie? – ok. 5 min

Z rozbudowanych opisów kolejnych punktów wydobyć po 1-2 zdaniach esencji, które uczniowie powinni zapamiętać:

- 1) Jazzmani znają Chopina ze szkoły – jest im bliski;
- 2) Skomplikowana harmonia, ale bardzo melodyjne – melodie nadają się na tematy jazzowe, harmonie – zachęcają do ich rozbudowywania);
- 3) Chopin – ważna część polskiej muzyki w ogóle, dlatego jazzmani chcący grać „polski jazz” często po polski koloryt sięgają do Chopina;
- 4) Opracowania jazzowe zachęcają innych jazzmanów do sięgnięcia po Chopina „on to zrobił, to ja też spróbuje”;
- 5) Jazzmani słuchają opracowań jazzowych i nimi się inspirowują „on to zrobił dobrze, w mojej interpretacji będę pamiętał o tym jak zagrał”.

12. Plusy i minusy – ok. 5 min

Podobnie jak 11. Ważne informacje: Chopin jazzowy to nie jest prawdziwy Chopin; Słuchając jazzowych „przeróbek” warto porównywać je z oryginałem.

Minusy – te same utwory przerabiane (osłuchują się i nudzą); myślenie, że Chopin na jazzowo to prawdziwy Chopin.

Plusy – popularyzacja klasyki; dobry jazz; ciekawa relacje między oryginałem, a wersją przerobioną.

Zakończenie: ostatni punkt slajdu 11 – można go przeczytać (zachęcam także do polemiki, wskazywania nowych tropów, argumentów przeciw)

13. Bibliografia - Do czego uczniowie mogą zajrzeć, żeby rozwinąć swoją wiedzę.

Opr. Mariusz Gradowski